

PLANIFICACIO DE L'HERÈNCIA

binomidebat guarda plena
capacitat orientatives
discapacitat abandonament
reflexió paternalisme jurídica persones
suport ONU pautes mesures
Convenció tutela protecció
responsabilitats incapacitació
ajuda legals decisió
canvis

SUCCESSIÓ INTESTADA (art. 441-1 i ss. CCCat)

En absència de testament la llei determina qui seran els successors pel següent

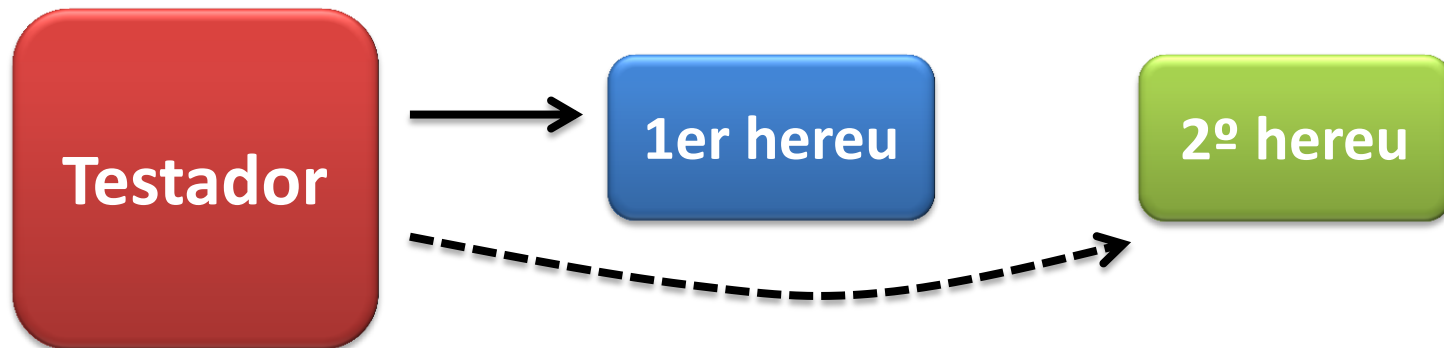
ORDRE DE PREFERÈNCIA:

1. Descendents + cònjuge (usdefruit universal)
2. Cònjuge
3. Ascendents
4. Germans i nebots
5. Generalitat de Catalunya

SUBSTITUCIÓ VULGAR (art. 425-1 i ss. CCCat)

El testador pot instituir un 2º hereu (o més: 3er, 4at, etc.) pel cas que el 1er hereu (o ulteriors) no pugui/n (p. ex. premoriència) o vulgui/n ser-ho (p. ex. renúncia herència).

*Designació alternativa

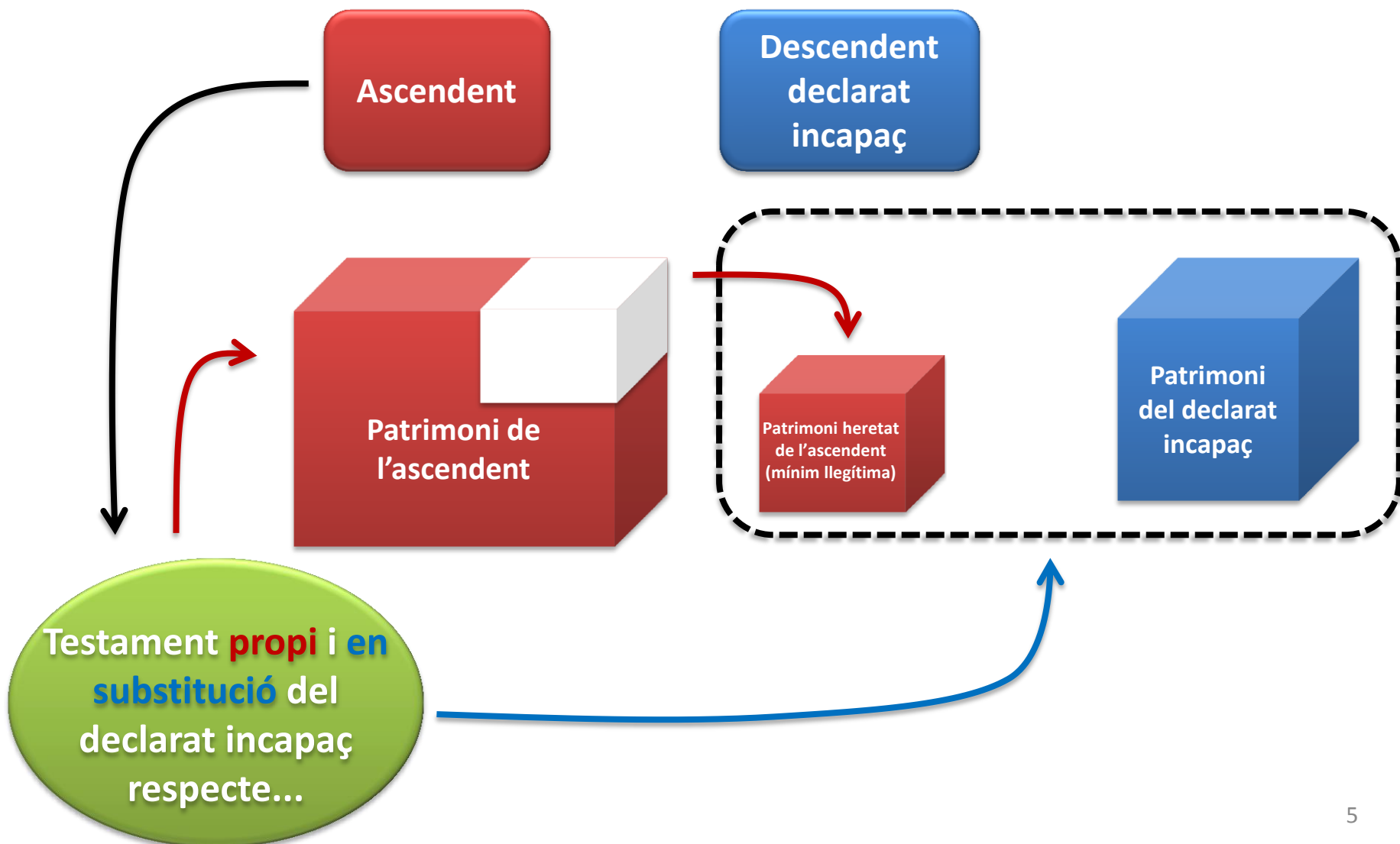

L'ascendent pot fer testament en substitució del seu descendent declarat incapacitat.

Ascendent decideix en aquest testament sobre:

1. El seu propi patrimoni
2. El patrimoni del declarat incapacitat.

SUBSTITUCIÓ EXEMPLAR (art. 425-10 i ss. CCCat)

DELIMITACIÓ DELS HEREUS DE LA PERSONA INCAPACITADA

L'ascendent podrà designar els hereus del descendent declarat incapacitat respectant els límits legals:

1. **Ordre imperatiu de preferència:**

- a) Descendents o cònjuge.
- b) Qualsevol parent/s màxim de 4at grau.

**Llibertat per designar un o més dins de cada grup i en proporcions iguals o desiguals.*

**L'ascendent no es pot designar a si mateix com substitut.*

2. **Excepció.-** Es pot designar -ignorant regla 1- indistintament a:

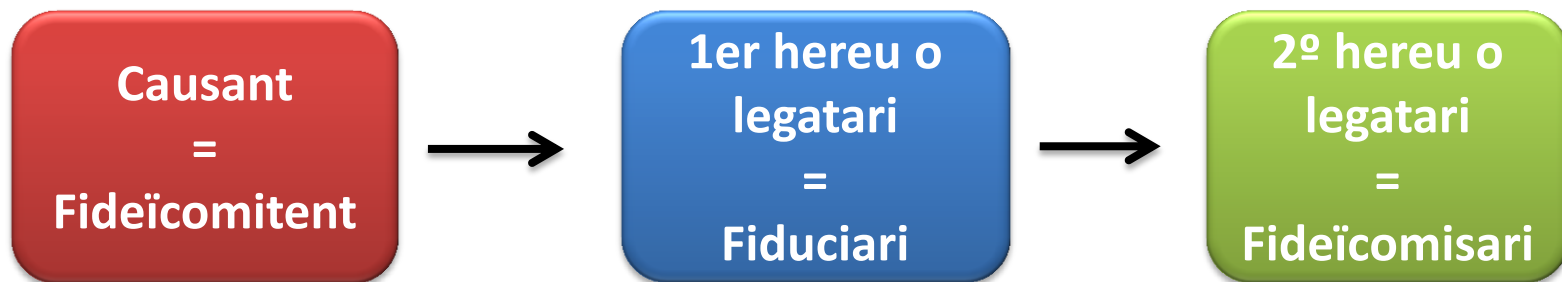
- a) Tutors persones físiques o jurídiques.
- b) Guardadors de fet.

FIDEÏCOMÍS (art. 426-1 i ss. CCCat)

El causant pot instituir un 2º hereu o legatari (i també un 3er però no més) de manera **successiva**. El 2º hereu o legatari (o ulteriors) han de transmetre els béns rebuts del causant en la data/termini o quan es doni la condició que hagi establert el causant.

ESTRUCTURA I CARACTERÍSTIQUES DEL FIDEÏCOMÍS O SUBSTITUCIÓ FIDEÏCOMISSÀRIA

**Designació successiva*

OBLIGACIONS DEL FIDUCIARI:

- Conservar béns i entregar-los al fideïcomisari quan es dona termini o condició

DRETS DEL FIDUCIARI:

- Fer us dels béns i quedar-se els seus fruits i rendes
- Excloure del fideïcomís un 25% del béns i quedar-se'ls en plena propietat
- A vendre béns només en supòsits molt especials i amb el deure d'integrar al fideïcomís el preu rebut

ALTRES INSTITUCIONS FIDUCIÀRIES

- 1. DESIGNACIÓ D'HEREU PER FIDUCIARI.-** El testador pot facultar al seu cònjuge per a que esculli l'hereu/s entre els seus descendents i amb el repartiment igual o desigual que cregui oportú. També es pot encarregar aquesta designació a dos parents pròxims.
- 2. HEREU DE CONFIANÇA.-** El testador designa un hereu (hereu formal o aparent) al qui dona unes instruccions confidencials/secretes indicant qui ha de ser l'hereu definitiu (hereu real) o a quina finalitat ha de ser destinada l'herència.
- 3. MARMESSORS.-** Persona física o jurídica que rep l'encàrrec del causant de complir la seva voluntat. Funcions que se li poden encarregar: administrar l'herència, vendre béns, pagar deute, repartir l'herència, etc. Termini màxim que el causant pot concedir per complir els encàrrecs: 30 anys o la vida de determinades persones.

DELACIÓ VOLUNTÀRIA DE TUTOR O ALTRES CÀRRECS TUTELARS

- Determinades persones poden **designar** la persona que consideren idònia pel càrrec de tutor o altres càrrecs tutelars. Supòsits de delació voluntària:
 - a) **Autodelació.-** Un mateix abans de trobar-se en situació d'incapacitació.
 - b) **Delació feta pels titular de la potestat parental.-** Els progenitors respecte els seus fills menors d'edat o majors d'edat incapacitats. La designació de tutor es fa **en previsió del moment en que els progenitors no puguin continuar exercint la potestat parental.**
- La delació voluntària es pot fer en escriptura pública o testament.
- * ***El jutge, ha de nomenar com a tutor a la persona indicada en una delació voluntària, però, excepcionalment per causa justificada, pot designar altres persones.***

DESIGNACIÓ DE CÀRRECS TUTELARS

DELACIÓ JUDICIAL DE TUTOR O ALTRES CÀRRECS TUTELARS

- El **jutge decideix per si mateix** el nomenament dels càrrecs tutelars en els següents supòsits:
 - a) En absència de delació voluntària (o quan la persona designada no és apta en opinió del jutge).
 - b) Quan el designat refusa el càrrec adduint les causes previstes a la llei (p.ex. per edat, malaltia, manca de relació o per feina).
 - c) Quan el tutor cessa en el càrrec (p. ex. per mort o renúncia posterior).
- **Ordre de preferència** en l'elecció que imposa la llei al jutge:
 - a) Cònjuge de persona incapacitada.
 - b) Descendents
 - c) Ascendents
 - d) Germans

EXEMPLE REAL DE PLANIFICACIÓ SUCCESSÒRIA D'UNA FAMÍLIA

- Matrimoni amb 2 filles, 1 amb discapacitat.
- Patrimoni protegit amb aportacions anuals.
- Pacte successori.
- Repartiment dels diners 50%/50% a data defunció.
- Propietats comunes: usdefruit pel vidu/a i nua propietat per filla sense discapacitat.
- Propietats individuals: directament per filla sense discapacitat.
- Llegat de pensió vitalícia a favor filla amb discapacitat que haurà de pagar filla sense discapacitat.
- Suspensió del deure de pagar pensió quan filla sense discapacitat ingressi menys de 2 vegades del Salari Mínim Interprofessional.

LLEGATS (art. 427-1 i ss. CCCat)

- El llegat és una **forma d'atribuir *mortis causa* a alguna persona un bé o un dret**. Així el llegat esdevé una càrrega per qui hagi de satisfer-lo. La càrrega per a qui ha de satisfer-lo ha de ser inferior al valor dels béns rebuts.
- És **compatible la condició d'hereu amb la de legatari**.
- En principi, és l'hereu qui té l'obligació de satisfer el llegat però es pot imposar a un legatari aquesta obligació.
- Així doncs, el legatari pot estar gravat amb un llegat. *P. ex. en principi un llegat a favor d'una entitat grava l'hereu, però es podria gravar aquest 1er llegat (uns immobles) amb un 2º llegat (pensió vitalícia) a favor d'una persona amb discapacitat.*
- Un llegat es pot sotmetre a **condicions suspensives, condicions resolutòries i a terminis**.

- Hi ha un gran nombre de **classes de llegat**, entre d'altres:
 - a) Llegat de diners.
 - b) Llegat de béns immobles.
 - c) Llegat de béns mobles (p. ex. actius financers).
 - d) Llegat de dret d'aliments.
 - e) Llegat de pensions periòdiques (vitalícies o no).
 - f) Llegat dret d'habitació.
 - g) Llegat d'usdefruit.
 - h) Llegat d'un conjunt de béns.
 - i) Llegat d'un percentatge de l'herència.

PENSIÓ VITALÍCIA (art. 10 i ss. Llei 6/2000)

- Dret a percebre una pensió periòdica vitalícia **en diners**.
- El constituent del dret decideix si el **beneficiari és ell mateix o un tercer**.
- La constitució s'ha de fer per un document bilateral en el que el deutor accepta l'obligació de pagar la pensió **a canvi d'un capital en béns mobles o immobles**.
- Llevat que es faci a **títol gratuït** *intervivos* (via donació) o *mortis causa* (via llegat). En aquest cas, el deutor s'obliga a satisfer-la, sense rebre res a canvi, en vida seva o a la seva mort (amb càrrec a l'herència).
- **Exemples:** *Llegat a una entitat d'uns béns a canvi de una pensió vitalícia a favor d'una persona amb discapacitat o instituir hereu un o més fills amb l'obligació de pagar pensió vitalícia amb càrrec a l'herència.*
- Garanties de compliment:
 - a) Hipoteca.
 - b) Aval.
 - c) Condició resolutòria.

LLEGÍTIMA. COMPUTACIÓ I IMPUTACIÓ DONACIONS (art. 451-1 i ss. CCCat)

- Llegítima és el 25% del valor net de l'herència.
- Es reparteix a parts iguals entre tots els fills (incloent els que hagin estat designats hereus).
- Per determinar valor herència es **computen** (inclouen) imports de donacions fetes durant 10 anys anteriors a defunció.
- Al fer pagament de llegítima **no s'imputen** (descompten) les donacions rebudes en vida pels legitimaris, llevat que el causant ho digui o hagi dit expressament.

DESHERETAMENT (art. 451-17 i ss. CCCat)

Causant pot privar de llegítima als legitimaris per les causes següents:

- a) Haver comès algun tipus de delictes que enumera la llei contra causant o la seva parella.
- b) Negar aliments (dret legal d'aliments) al causant, la seva parella o els seus ascendents o descendents.
- c) Es reparteix a parts iguals entre tots els fills (incloent els que hagin estat designats hereus).
- d) Maltractament greu al causant o la seva parella o els seus ascendents o descendents.
- e) L'absència manifesta i continuada de relació familiar entre causant i legitimari, per culpa d'aquest últim.

PACTES SUCCESSORIS (art. 431-1 i ss. CCCat)

- Dues o més persones poden **pactar anticipadament en un contracte que s'eleva a públic com serà la successió d'una d'elles el dia que mori**. Continguts possibles del pactes:
 - a) Determinació de qui serà/n hereu/s.
 - b) Determinació d'altres afavorits (legataris p.ex.) i, en general, determinació del repartiment de l'herència.
 - c) Obligacions unilaterals o recíproques entre els atorgants i també a favor de tercers en vida d'ells.
 - d) Imposició de càrregues als afavorits pels pactes.
- Els pactes són **resolubles** de mutu acord i **revocables unilateralment** en determinats supòsits (p. ex. incompliment de les càrregues).

PERSONES OBLIGADES PER LLEI a prestar-se aliments:

- a) Cònjuges
- b) Descendents
- c) Ascendents
- d) Germans (quan són majors d'edat i no discapacitats només tenen dret a l'alimentació en sentit estricte, és a dir, al menjar necessari per a la vida)

** Les persones amb discapacitat estan **exemptes** de prestar aliments (llevat que tinguin possibilitats econòmiques superiors a les seves necessitats presents i futures).*

DRET A RECLAMAR ALIMENTS:

- a) La persona que els necessita (o el seu representant legal, p. ex. tutor).

- b) L'entitat pública o privada que l'aculli.

PATRIMONI PROTEGIT

(art. 227-1 i ss. CCCat)

- **Beneficiaris** possibles:
 - a) Persones amb discapacitat psíquica igual o superior al 33%.
 - b) Persones amb discapacitat física o sensorial igual o superior al 65%.
 - c) Persones amb grau de dependència II o III
- **Afectació d'uns béns** -aportats a títol gratuït pel constituent- i també el seus rendiments i subrogats **a la satisfacció de les necessitats vitals del beneficiari.**
- És un **patrimoni autònom (sense propietari)**. Per tant ni el constituent, ni l'administrador ni el beneficiari tenen un dret de propietat sobre ell.
- Es poden anar fent **més aportacions** al patrimoni per part del constituent o de terceres persones.

PATRIMONI PROTEGIT-continuació

- El patrimoni protegit **no respon dels deutes** del constituent, de l'administrador ni del beneficiari, amb alguna excepció.
- **No pot ser administrador el beneficiari.** Si pot ser-ho el constituent, sempre que no sigui al mateix temps beneficiari.
- El constituent pot designar **persones que supervisin a l'administrador** i pot establir altres mesures de control que cregui convenientes.
- L'administrador ha de **retre comptes anualment** de la seva gestió davant el propi beneficiari o els seus representants legals.
- A la **mort del beneficiari** el patrimoni **reverteix a la persona determinada pel constituent** i, a manca de determinació, al propi constituent o als seus hereus.

Assessors legals
i tributaris

Jordi Vives Folch

Advocat-Soci

Balmes, 310, pral. 1^a, 08006 Barcelona

T. +34 93 301 27 29

F. +34 93 396 90 88

M. +34 650 49 26 41

E-mail: jvives@entialegal.com

www.entialegal.com